

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ СТВОРЕННЯ
ВИРОБНИЦТВА ПО ПЕРЕРОБЦІ СОЇ»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Мартинюк Надія Костянтинівна _____

Науковий керівник:

ст. викладач

Каражия Едуард Андрійович _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У СФЕРІ ПЕРЕРОБЦІ СОЇ	6
1.1. Характеристика бізнес-ідеї започаткування власної справи у виробництві продуктів з сої	6
1.2. Умови організації та здійснення підприємницької діяльності у сфері переробки сої в Україні	14
1.3 Обґрунтування вибору організаційно-правової форми підприємницької діяльності та системи оподаткування	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РИНКУ СОЇ ТА ПРОДУКТІВ ЇЇ ПЕРЕРОБКИ.....	23
2.1. Аналіз ринку вирощування та переробки сої.....	23
2.2. Оцінка внутрішніх конкурентних переваг новоствореного бізнесу.....	34
2.3. Формування витрат на започаткування та функціонування створюваного бізнесу	43
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОЄКТУ	58
3.1. Розрахунок та аналіз показників економічної ефективності проєкту	58
3.2. Аналіз можливих ризиків та розробка заходів щодо їх мінімізації.....	62
ВИСНОВКИ	68
Список використаних джерел.....	71

ВСТУП

Актуальність роботи. Забезпечення населення їжею є однією з найважливіших соціально-економічних проблем у будь-якій країні, незалежно від її економічного розвитку. В Україні питання продовольчої безпеки особливо актуальні, адже рівень платоспроможного попиту населення значно знизився, що призвело до дефіциту білка в харчуванні. Для вирішення проблеми дефіциту білка важливо поліпшити якість харчування за рахунок продуктів тваринництва. Це потребує докорінної перебудови кормової бази, збагачення раціонів худоби і птиці не лише протеїном, а й усіма незамінними амінокислотами, вітамінами та мінеральними речовинами.

Одним із шляхів вирішення проблеми продовольчої безпеки є виробництво функціональних харчових продуктів. Ці продукти містять інгредієнти, які підвищують імунітет людини та покращують фізіологічні процеси в організмі, даючи можливість вести активний спосіб життя. До них належать харчові волокна, вітаміни, мінеральні речовини, поліненасичені жири, антиоксиданти, біфідобактерії, фосфоліпіди, глікозиди, амінокислоти тощо.

В Україні, де в раціоні людей спостерігається дефіцит як рослинного, так і тваринного білка, дослідження продуктів переробки сої набувають все більшої актуальності. Соя є цінним джерелом рослинного білка, яке може допомогти вирішити цю проблему.

Питанням виробництва в аграрному секторі, а також використання сої в Україні присвячені роботи таких учених-економістів: Журавльова Т. В. [1], Малік М. Й. [2], Смірнова О. В. [3], Андрейченко А. В. [3; 4].

Незважаючи на значний потенціал виробництва та переробки сої в Україні, цей ринок перебуває на стадії становлення. Питання, пов'язані з розвитком виробництва сої та бізнесу в цій сфері, належать до маловивчених. Актуальність проблеми продовольчої безпеки, дефіциту білка, недостатність вивчення та висвітлення питань переробки сої в економічній літературі, а також теоретичне і практичне значення цих питань зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи у сфері виробництва по переробці сої.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- охарактеризувати ідею створення та ведення підприємницької діяльності у виробництві продуктів переробки сої;
- ознайомитись із нормативно-правовими засадами здійснення підприємницької діяльності у сфері переробки сої;
- обґрунтувати вибір системи оподаткування та організаційно-правової форми виробничого підприємства з переробки сої;
- проаналізувати ринок вирощування та переробки сої в Україні;
- оцінити внутрішні конкурентні переваги створюваного бізнесу;
- сформулювати витрати на створення та функціонування новоствореного бізнесу;
- здійснити розрахунок економічної ефективності проєкту створення виробництва продуктів переробки сої;
- визначити та проаналізувати можливі ризики проєкту та заходи щодо їх мінімізації.

Об'єктом дослідження є процес обґрунтування проєкту створення виробництва по переробці сої.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, прикладних аспектів економічного обґрунтування створення підприємства з переробки бобів сої в сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети, необхідно використати наступні методи дослідження: загальнонаукові: аналогія, системний аналіз, формалізація; логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція та дедукція; економіко-математичні: факторний, системно-структурного аналізу; економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації; маркетингові: SWOT-аналіз, PESTLE-аналіз; експертної

діагностики: ранжування, порівняння, оцінювання. Для обробки інформації використовувались програми Microsoft Excel та Word.

Інформаційна база дослідження. Інформаційна база дослідження складається з нормативно – законодавчих актів України, наукових публікацій та монографій українських учених, звітів та аналітичних матеріалів відповідних законодавчих структур, відкритих джерел.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (найменувань). Загальний обсяг роботи становить 75 сторінок. Основний зміст викладено на 70 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 9 рисунків.

Список використаних джерел

1. Журавльова Т. В. Особливості підприємницької діяльності в аграрному секторі. *Науковий клуб*. 2015. URL: https://sophus.at.ua/publ/2015_10_30_kampodilsk/sekcija_section_3_2015_10_30/osoblivosti_pidpriemnickoji_dijalnosti_v_agrarnomu_sektori/104-1-0-1549 (дата звернення: 05.04.2024)
2. Малік М. Й., Шпикуляк О. Г., Супрун О. М. Розвиток підприємницької діяльності в аграрному секторі: макроекономічний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Вип. 1. URL: http://www.visnykekon.uzhnu.edu.ua/images/pubs/49_2/49_32-37.pdf (дата звернення: 05.04.2024)
3. Андрейченко А. В., Смірнова О. В. Безвідходні та маловідходні технології як чинник екологізації виробництва в умовах забезпечення сталого розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50. Ч.1. С. 44-47.
4. Андрейченко А. В. Забезпечення розвитку безвідходного виробництва в аграрному секторі економіки: теоретико-методологічне обґрунтування. *Академічний огляд*. 2020. № 1 (52). С. 38-49.
5. Беляев О. В. Проблеми становлення соєвого потенціалу України. *Агроінком*. 2018. № 3-4. С. 55-58.
6. Беляев О. В. Економічна ефективність зон, придатних для вирощування сої в Україні. *Вісник Сумського нац. аграр. ун-ту*. 2018. №1 (18). С. 225-229.
7. Сучасні підходи до переробки сої або технології переробки сої: веб-сайт. URL: <https://farming.org.ua/> (дата звернення: 05.04.2024)
8. Тимченко В. Н. Розвиток виробництва сої в Україні і ефективне свинарство. URL: <http://agroua.net/animals/catalog/ag-4/a-0/info/aig-71/> (дата звернення: 05.04.2024).
9. Пасічник О. І. Виробництво сої та соєвої олії в Україні. *Вісник студентського наукового товариства «Ватра»: зб. наукових праць IX*

Всеукраїнської студентської наук.-практ. конф. (Київ, 26 жовтня 2020 р.). Київ: НУБіП України 2020. Вип. 94. С. 173–178.

10. Переробка сої стає все більш привабливою. URL: <https://agroportal.ua/news/rastenievodstvo/dumka-pererobka-soji-staye-vse-bilsh-privablivoyu> (дата звернення: 05.04.2024)

11. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 26.10.2023. № 3221-IX. *Відомості Верховної Ради*. 1998. № 19. Ст. 98.

12. Про безпечність та гігієну кормів: Закон України від 26.10.2023. № 2264-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 10. Ст.53.

13. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 27.04.2024. № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 23. Ст.158.

14. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2024 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 р. № 1402. *Офіційний вісник України*. 2024. № 10. Ст.65.

15. Про реалізацію експериментального проекту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2023 р. № 1132. *Офіційний вісник України*. 2023. № 9. Ст.54.

16. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 01.01.2024. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2003. № 31-32. Ст.263.

17. Про стандартизацію: Закон України від 09.06.2022. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 31.Ст.1058.

18. Про метрологію та метрологічну діяльність: Закон України від 01.01.2022. № 1314-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 30. Ст.1008.

19. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991. № 1024-XII. *Відомості Верховної Ради*. 1991. № 30. Ст.379.

20. ДСТУ 4964:2008. Національний стандарт України. Соя. Технічні умови. [Чинний від 2010-07-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2010. 134 с.

21. Soy Food Products Market: Trends and Global Forecasts 2015-2020. URL: <http://www.marketsandmarkets.com/Market-Reports/soybean-food-products-market-706.html> (дата звернення: 25.04.2024)

22. Аналіз ринку сої та продуктів переробки. 2023 рік. URL: <https://proconsulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-soi-i-produktov-pererabotki-2023-god> (дата звернення: 05.05.2024)

23. Матвеев М. О. Сільське господарство та ринок сільськогосподарських земель України: вплив війни: веб-сайт. URL: <https://voxukraine.org/silске-gospodarstvo-ta-rynok-silskogospodarskyh-zemel-ukrayiny-vplyv-vijny> (дата звернення: 10.04.2024)

24. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.04.2024)

25. Красій М. А., Міщенко І. А. Ринок сої стан та перспективи. Сучасний менеджмент: виклики та можливості. *Матеріали II Міжнародної наук.-практ. онлайн-конф. студентів, аспірантів і молодих вчених* (Київ, 27 квітня 2021 р.). Київ: НУБіП України. 2021. С. 78–81.

26. Жуйков О. Г., Іванів М.О., Марченко Т. Ю., Возняк В. В. Сучасне виробництво сої як елемент розв'язання проблеми харчового білка: світові тренди та вітчизняні реалії. *Таврійський науковий вісник*. 2023. Вип. 116. Ч. 1. С. 54–63.

27. Агробіологічні основи вирощування сої та шляхи максимальної реалізації її продуктивності : монографія. / Заболотний Г. М. та ін. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2023. 275 с.

28. Площі під соєю за 20 років зросли у 20 разів. URL: <https://superagronom.com/news/13898-ploschid-soyeu-za-20-rokiv-zrosli-u-20-raziv-serednya-vrojaynist--u-25-razu-dani-infografiki> (дата звернення: 05.04.2024)

29. Маслак О. О. Прогноз ринку найбільш рентабельних культур нового сезону. *Агробізнес сьогодні*. 2022. № 7. С. 10–12.
30. Ринок соєвих бобів в Україні у 2023/24 МР: рекорди, тенденції та очікування: веб-сайт. URL: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/topic/> (дата звернення: 05.04.2024)
31. Визначено місце України серед ТОП-10 країн-виробників сої в світі 2020: веб-сайт. URL: <https://superagronom.com/news/10640-viznachenno-mistse-ukrayini-sered-top-10-krayin-virobnikiv-soyi-v-sviti> (дата звернення: 15.04.2024)
32. Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків: веб-сайт. URL: <https://dzi.gov.ua/> (дата звернення: 15.04.2024)
33. Розблокування україно-польського кордону пришвидшить торгівлю продуктами переробки сої — аналітики: веб-сайт. URL: <https://elevatorist.com/novosti/18414-rozblokuvannya-ukrayino-polskogo-kordonu-prishvidshit-tempi-torgivli-produktami-pererobki-soyi--analitiki?amp=1> (дата звернення: 10.05.2024)
34. Маслак О. В. Стабільний ринок сої. *Агробізнес сьогодні*. 2014. № 10 (257). С. 12–13.
35. Бабич А. Н. Невикористаний потенціал сої. *The Ukrainian farmer*. 2014. № 12. URL: http://proseed.com.ua/blog_post2.html (дата звернення: 25.04.2024)
36. Врожай онлайн 2021: веб-сайт. URL: <https://latifundist.com/urozhaj-online-2021> (дата звернення: 26.04.2024)
37. Репілевський Е. В. Економічна ефективність виробництва сої в ринкових умовах господарювання. *Полтавська державна аграрна академія*. Вип. 2. Т. 2. 2019. С. 215–220.
38. Беляев О. В. Прогноз кон'юнктури ринку сої та продуктів її переробки в Україні. *Наукові праці Кіровоградського нац. техн. ун-ту*. Кіровоград: КНТУ. Вип. 8. 2021. С. 340-346.

39. Аукціон з продажу майна Prozorro Продажі: веб-сайт. URL: <https://auction.etender.ua/tenderDetails/b3e49d931cb54358ad89a8fd4c484898> (дата звернення: 05.04.2024)

40. Проектний аналіз: навч. посіб. / за ред. проф. Карпова В. А. Київ: Видавничий дім «Кондор». 2019. 320 с.